12

ANTONII QVAERENGI
PARAENESIS

EX ANTIQVISS. CARMINE PYTHAGORICO

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς νόμῳ ὡς διάκειται

AD ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. PRINCIPEM
ODOARDVM FARNESIVM.

PERMISSV SVPERIORVM.
ROMAE, Apud Franciſcum Zanettum. MDLXXXVI.

ANTONII QVAERENGI PARAENESIS.

QVæ vitæ memoranda olim præcepta beatæ
Docta ſenem perhibet Samium liquiſſe vetuſtas
Perlege. ſunt facilis non præmia parua laboris.
Hic tibi, quo patruæ ſublimi tramite laudis
Regia magnanimum ſoboles ODOARDE parentum
Diuinam celſæ properes virtutis ad arcem,
Candida veridicis aderit ſapientia dictis.
Arma procul, ſonitumque tubæ, Martemq; ſequatur
Belligeri adſpirans frater genitoris ad auſus,
Et validas pulchri vires exerceat æui.
Dulcia tranquillæ foueant nos otia vitæ,
Et placidas animi ſtudium referamus ad artes

PRINCIPIO teneræ inſideat ſententia menti,
Dimoueat quam nulla dies, ſuper omnia regem
Cælicolum ſumma æternum pietate colendum.
Hic terræ, pelagiq; parens: hic conditor alti
Aetheris: hunc ſtabili greſſu contendit ad vnum
Qui cupit ad veræ fontem conſurgere lucis.
Marmoreis non ille quidem ſua numina templis
Auertit; procerum non aurea dona potentum
Reſpuit, aut meritos laudum contemnit honores;
Sed nullo magis omnipotens in vota precantum
Munere ſe duci patitur, quàm ſimplice cordis
Mundicie, caſtiq; metu cuſtode pudoris.
Hinc tua ſe primum pietas attollere cælo
Incipiat: laudum prima hinc ducatur origo.
Tum ſuperum precibus mentes inflecte minorum,
Quos pater aſtrigerum cæli cum conderet axem
Indigetes alti ciues delegit olympi.
Horum pars duri per mille pericula lethi
Exactæ memores lucis, dum tabida membra
Induerent, hominum curas miſerantur acerbas,
Et ſcelerum veniam expoſcunt, finemq; laborum.
Pars etiam celeres ventos, & fulmina pennis
Tranſuolitant, ſummiq; ferunt mandata tonantis,
Aut vaga perpetuo voluentes ſidera motu
Sæcula mortales formas in longa propagant,
Seque viris, populiſq; duces ingentibus addunt.

Hinc orbem ſtellante plaga delapſus ad imum,
Cærula quem liquido circumfluit æquore Tethys,
Egregias venerare animas, quæ corpore nondum
Terrigeno, ſenſuq; graui exceſſere diremptae.
Sunt quibus hanc vitæ lucem debemus, & ortum:
Sunt pia cælicolum lecti ad delubra miniſtri,
Et celebres iuſtis moderantes legibus vrbes
Tranquilla populos dites in pace tuentur,
Quorum diſparibus meritis ex ordine dignos
Diuidat obſequium cultus inſignis honores.
Non tamen interea dulces labantur amici
Ex animo, tibi concordi quos fœdere iunxit
Mutua virtutis nodo ſociata voluntas.
Hos vbi blandiloqua interdum te voce monentes
Audieris, placida ſermones aure fideles
Excipe, & ad laudem curſu præuerte volucri.
Aduerſæ veluti cum ſe inſtruxere phalanges,
Martius & litui ſonus increpat, acer Iberæ
Gentis equus vix ille tubas, alacremque propinqui
Audijt hinnitum comitis, rapit alite planta
Vltro equitem, primæq; petit ſibi præmia pugnæ.
Quod ſi cui forte imprudens illuſerit error,
Teque leuis tumidam lapſus proritet ad iram,
Sedulus implacidam cordis compeſce furorem;
Nec properes artos animorum ſoluere nexus.
His bonus officijs homines tibi iunge, Deumque.

Jam vero compone tui ſic pectoris omnes
Interius latebras, ea ſenſibus inijce fræna,
Vt ſolio reſidens animus ſublimis in alto
Hinc ſomni, ventriſq; luem compeſcat inertis,
Hinc premat incenſos ad iurgia ſanguinis ignes.
Somnus in ignaua torpentes detinet vmbra,
Ingeniumque ſitu, & rubigine conficit atra.
Haurit edax auido fortunas gurgite luxus
Antiquas, ſubditque faces, & pabula cæcis
Praua cupidinibus, iamque æſtu flagrat amorum
Impia mens vetito, iam fraude extorquet iniqua.
Rurſus in ingluuiem tetram quod prodigat aurum.
At grauis indomitæ violentia perfurit iræ,
Horribileſq; minas, & verbera ſæua, neceſque
Conduplicans in bella rapit crudelia ciues,
Et conſanguinea reſpergit cæde penates.
Illa quoque ingentes populos terraque, marique
Inter ſe infenſis adigit concurrere telis,
Atque odijs captas hoſtilibus eruit vrbes.
Rumpe moras, tantiſq; celer præcidere cauſſas
Tende malis, ne putre animo ſi inſederit vlcus
Admoueat fruſtra medicas Epidaurius herbas.
Ante oculos tibi ſola dies, noctesque moretur
Inclyta virtutum ſeries, quas inter honeſto
Aurea iuſtitiæ præfulget lumine lampas,
Et rutilis totum decorat ſplendoribus orbem,

Qualis ab Eoa ſe roſcidus exerit vnda
Lucifer, & cæli æternos intermicat ignes
Fœcundo irradians pelagus, terraſq; nitore.
Hæc genus humanum per deuia luſtra, per agros
Aſſuetum duro nemorum requieſcere dorſo,
Et vitam præda in ſyluis tolerare cruenta,
Legibus excoluit ſanctis, terraſque per omnes
Ardua præcinxit ſublimibus oppida muris.
Hanc operum quæcumque geres adſciſce magiſtram,
Hanc veris comitem fidam ſermonibus opta.
Nec tua flagitiys fœdentur turpibus vmquam
Pectora, ſeu ſocium tibi ſuggerit improbus error,
Siue procul cœtu populi verſaris ab omni.
At ſimul inſinuans animo væſana cupido
Incipit æſtifero ſenſus ferueſcere motu,
Te pudor ingenuus, te proxima numinis alti
Maieſtas puer iniuſtis deterreat orſis,
Nam tua mens taciti ſemper tibi conſcia facti,
Nec magnum latet vlla Deum res, ille per omnes
Terrarum tractus, per cæli funditur auras,
Quæq; gerunt homines, alto quæ corde volutant
Aſpicit, & prona voces legit aure ſilentes.
Ergo operum quidquid moliris dirige certa
Ad ſolidum ratione bonum; nec longa tenaci
Te mora deceptum vitio immedicabile Circes
Faucibus aſſueſcat miſeris haurire venenum,

Con-

Concita nam volucris circum rota vertitur anni,
Et rapidum celerant fugientia tempora lethum,
Quod dulcem vitæ mortalibus inuidet auram,
Nec ſinit ex animo antiquas euellere culpas.
Præcipue caue ne fului tibi pulchra metalli
Imponat ſpecies, opibuſque affixa caducis
Auia diuitijs mens immortalibus erret,
Sed tibi quæ proauum ſunt commoda parta labore
Frugalem vitæ ſolertia vertat in vſum,
Et partem in miſeros pietas impendat egentes.
Hoc tibi ſidereræ fœnus lucrabitur aulæ
Theſauros, quos nulla annis properantibus ætas,
Nulla poteſt cupidi vis deprædarier hoſtis.
Si rutili interea quidquam fors æris aceruos
Imminuat, fluxoque tumens opulentia cenſu
Alterius temere ignotas demigret in ædes,
Ne dura te ſorte premi, ne crede beatam
Inuidiſſe tibi cæleſtia numina vitam.
Id magis ingenio tecum meditare ſagaci,
A vero procul eſſe bono, quæ flamine paruo
Mobilis aurai leuiter perculſa vacillant,
Et ſæclo intereunt propere detrita fugaci,
Hæc tamen ignarum vulgus longe optima rerum
Dictitat, & cæli media putat arce locatum,
Cui ſplendens opibus colitur domus alta ſuperbis.
Plurima ſed ſonitu paſſim funduntur inani

Verba, quibus plebe in miſera grauis excitus error
Immenſum tacita ſerpit contage per orbem,
Non ſecus ac tetris olim ſublata lacunis
Noxia vicinas primum vis inficit auras,
Tum rapidae in morem flammæ circum omnia latè
Corripit, ac ſæuo populatur funere terras.
Nec tamen abnuerim, plauſu quin multa frequenti
Dicta volent populi cunctas celebrata per oras,
Vnde ſuos virtus ſopita exſuſcitat ignes,
Et patrias longo exilio reuocamur ad arces.
At rudis ambiguo mens capta errore viarum
Pro certis plerumque bonis amplectitur vmbras,
Ni calcata premens pedibus veſtigia ſanctis
Heroum, ſtolidæ vitet commercia turbæ.
Haſce mihi tu inſiſte vias, & cautus ad omnes
Sirenum illecebras liquida ſenſum obſtrue cera,
Et ſæui ſcopulos lethales effuge ponti.
Peruia non multis fateor te ſemita in artum
Cogit iter, ſed prona tibi, lata omnia cernes
Si nihil imprudens rerum aggrediare priuſquam
Singula conſilio ſint explorata fideli.
Nam ſi nulla tuum munit prudentia pectus,
Et celeri te in cuncta manu temerarius infers,
Quid mirum eſt, abſurda operum ſi euenta ſequantur,
Et placiti partes actus dolor occupet imas?
Sed neque ſat rerum ingenium dignoſcere cuiquam

Vt ſciat inuigilare bonis, abſiſtere prauis,
Ni ſimul ancipiti vires expendere lance,
Quas dedit ars illi, aut genitrix natura, laboret.
Atq; equidem memorare tibi facta inclyta poſſum
Plurima, quæ ſæcli virtus inuicta prioris
Ignauo liquit generi admiranda nepotum.
Illa tamen numero in tanto vix vnus, & alter
Inceſſu trepido inſequitur, paſſimq; veremur
Magnanimis vacuus ne diſcrepet exitus auſis.
Non ne igitur ſatius fuerit librare ferendæ
Molis onus, pariterq; humeros, quam pondere preſſum
Turpiter impoſitis demum ſuccumbere rebus?
Scilicet is pœna grauiter plectendus amara,
Ingreditur temere ignoti qui muneris artem,
Seq; viris nullo ingenio ſapientibus æquum
Dum putat, admonitus æger contemnit amicos.
Tu contra fugito inſanæ leuis inſtitor auræ
Tegmine mendaces falſo proponere merces,
Et ratio quod nulla tibi monſtrauit, & vſus
Alterius ſtudio ne dedignare doceri,
Nam ſcelere infando, & rabida vexatur erinny
Qui præbere viris melioribus abnegat aures.
Sic facile impuræ vitans opprobria culpæ
Ad magnas numquam res inconſultus adibis.
At quamquam eſt animi pulcherrima cura colendi
Non tamen obſcuri tibi terrea corporis vmbra

Vt grauis ætheręæ ſpernatur ſarcina mentis.
Sed Lacheſis dum ſæua iubet, dum carcere tetro
Clauderis, inuiſos membris auertere morbos
Nitere, ne melior pariter natura fatiſcat.
Id Bacchi, Cererisq; tibi, duriq; laboris
Præſtabunt certo concluſi limite fines,
Nam procul a medio quæ flexa vtrinq; recedunt
Diſſimili in vitium regione extrema feruntur,
Et breuis hinc illinc virtutem terminus vrget,
Quem prætergreditur numquam ſincera voluptas.
Nec tantum fragile ad robur, vireſque tuendas
Corporeas arceſſe modum: modus omnibus idem
Eſt formæ, decoriſq; dator, quæ lumine cælum
Progenerat, doctæq; vigil labor inuenit artis.
Vt verò æternæ virtutis ad ardua greſſum
Templa queas facili ſecurum tendere cliuo,
Hunc nulla ex animo rapiant obliuia morem,
Vt quoties radijs exorta ſilentibus aſtra
Suadebunt dulcis ſolatia carpere ſomni,
Antè ſoporiferi ne vis languoris in artus
Obrepat, memori quam ter meditata reuoluas
Pectore, ſunt horis tibi quæ perfecta diurnis.
Quod ſcelus infelix manibus? quod mente peregi
Iniuſta facinus? quæ turpia verba profudi?
An ne aliquid veræ ad normam probitatis, & æqui
Adſpirante Deo geſsi? num munere functus

Sum, pietas quod obire iubet, legeſq; verendæ?
Hæc tecum aſſidua repetens indagine quidquid
Interiore boni fuerit ſermone repertum
Amplexare libens iterum, cultuque frequenti
In morem tranſire doce, ſin improba facta
Scrutanti occurrunt, noxas abolere nefandas
Incipe, nec vigili pigeat te inſiſtere cura
Contractam donec lethali à crimine labem
Elueris, puroque animus candore niteſcat.
Quod tibi ſi magni rex annuet altus Olympi
Tum poteris ſuperas felix conſcendere ſedes,
Et ſummi diuina tueberis ora parentis,
Vnde auras vitæ dulces mortalia ſæcla,
Vnde quatergeminas vires, motumque perennem
Aeternæ accipiunt animæ, cæloque fruuntur.
Sed prius effuſis precibus venerator ad aras
Vt faueant iuſtis cæleſtia numina votis,
Mox aude per celſa poli conuexa vocanti
Auſpicibus fretus ſuperis te credere vento.
Iamq; ſuper volucres Zephyros, ſuper ignea mundi
Mœnia, & aduerſis rutilantia ſidera flammis
Alta vides arcana dei: deus omnia rerum
Naturæ, ſuperumq; tibi miracula pandit.
Aligeras mentes illic, quas corporis atri
Vincula compedibus duris non vlla coercent
Comminus obtutu gaudes ſpectare propinquo.

Jllinc flammiferos orbes, numerumque recenſes
Aſtrorum, terraſq; humiles, liquidiq; profundum
Aequoris, & miſeras populorum deſpicis vrbes.
Nempe vides quantis errans incerta periclis
Per varias hominum iactetur vita procellas.
Hos agit ambitio præceps: hos liuor amaris
Concutit inuidiæ ſtimulis. torquetur habendi
Plurima pars ſtudio, ſunt quos inſana perurit
Jgnauæ ſoboles Veneris, turpiſq; libido.
Nec genus infelix cæca bona proxima luce
Reſpicimus, noctiſue vmbras fugitamus opacæ.
Quin primo nobis naſcentibus inſita ab ortu
Noxia prouehimus lethalis ſemina litis,
Ac teretis vario impulſu de more cylindri
Ex alijs alias ſemper verſamur ad artes.
O diuum pater, ô hominum, qui culmine ab alto
Aetheris humanæ dura infortunia gentis,
Et curas acie vigili deprendis inanes,
Vel tibi fulmineis immania monſtra malorum
Ictibus obſcuras Erebi trudantur ad vmbras,
Vel priſcæ memores patriæ nos clara tueri
Da vultus ſimulacra tui, quæ mentibus auctor
Imprimis omnipotens, cum ſemine condita nullo
Inſpiras homini diuinæ lumina formæ,
Nam cæcas pelagi in ſyrtes, in ſæua charybdis
Præcipites ferimur lacera diſcrimina puppi,

Et

Sum, pietas quod obire iubet, legeſq; verendæ?
Hæc tecum aſſidua repetens indagine quidquid
Interiore boni fuerit ſermone repertum
Amplexare libens iterum, cultuque frequenti
In morem tranſire doce, ſin improba facta
Scrutanti occurrunt, noxas abolere nefandas
Incipe, nec vigili pigeat te inſiſtere cura
Contractam donec lethali à crimine labem
Elueris, puroque animus candore niteſcat.
Quod tibi ſi magni rex annuet altus Olympi
Tum poteris ſuperas felix conſcendere ſedes,
Et ſummi diuina tueberis ora parentis,
Vnde auras vitæ dulces mortalia ſæcla,
Vnde quatergeminas vires, motumque perennem
Aeternæ accipiunt animæ, cæloque fruuntur.
Sed prius effuſis precibus venerator ad aras
Vt faueant iuſtis cæleſtia numina votis,
Mox aude per celſa poli conuexa vocanti
Auſpicibus fretus ſuperis te credere vento.
Iamq; ſuper volucres Zephyros, ſuper ignea mundi
Mœnia, & aduerſis rutilantia ſidera flammis
Alta vides arcana dei: deus omnia rerum
Naturæ, ſuperumq; tibi miracula pandit.
Aligeras mentes illic, quas corporis atri
Vincula compedibus duris non vlla coercent
Comminus obtutu gaudes ſpectare propinquo.
Illinc

Illinc flammiferos orbes, numerumque recenſes
Aſtrorum, terraſq; humiles, liquidiq; profundum
Aequoris, & miſeras populorum deſpicis vrbes.
Nempe vides quantis errans incerta periclis
Per varias hominum iactetur vita procellas.
Hos agit ambitio præceps: hos liuor amaris
Concutit inuidiæ ſtimulis. torquetur habendi
Plurima pars ſtudio, ſunt quos inſana perurit
Ignauæ ſoboles Veneris, turpiſq; libido.
Nec genus infelix cæca bona proxima luce
Reſpicimus, noctiſue vmbras fugitamus opacæ.
Quin primo nobis naſcentibus inſita ab ortu
Noxia prouehimus lethalis ſemina litis,
Ac teretis vario impulſu de more cylindri
Ex alijs alias ſemper verſamur ad artes.
O diuum pater, ò hominum, qui culmine ab alto
Aetheris humanæ dura infortunia gentis,
Et curas acie vigili deprendis inanes,
Vel tibi fulmineis immania monſtra malorum
Ictibus obſcuras Erebi trudantur ad vmbras,
Vel priſcæ memores patriæ nos clara tueri
Da vultus ſimulacra tui, quæ mentibus auctor
Imprimis omnipotens, cum ſemine condita nullo
Inſpiras homini diuinæ lumina formæ,
Nam cæcas pelagi in ſyrtes, in ſæua charybdis
Præcipites ferimur lacera diſcrimina puppi,

Et rapidis ſruſtra vitiorum obnitimur vndis.
Sed neq; tu deſponde animum, neu deſere certam
Spem puer, eſt tibi quandoquidem cæleſtis origo,
Et veterum claro deducta è ſanguine regum:
Nobilitas pulchræ inflammat te laudis amore
Virtute accumulans proauum monumenta recenti.
En decus antiqui generis FARNESIVS heros,
Cui ſacra præcipuos nunc purpura debet honores,
Per ſua te docet ad ſuperos exempla reuerti.
Hunc ſequere, obſeruans tacitus quibus ille iuuentæ
Artibus ad cælum primos direxerit annos,
Quem callem inſtiterit ſenior, dum lubrica vitæ
Declinat, meritiſq; omnes præſtantibus anteit.
Hoc duce diſſidijs animum, ſenſumq; rebellem
Siſte procul, curſumque æui, quem diſpare niſu
Indomiti certant rapere in diuerſa iugales,
Diuinæ imperio rationis trade regendum.
Sic vbi depoſito ſe corpore liber ad auras
Spiritus æthereas pernicibus efferet alis,
Ambroſiæ ſaturum potu immortalia diuum
Gaudia te excipient, lethiq; inamabilis exſors
Inſolito ſplendens augebis numine cælum.

FINIS.